

Раїса ПЛОТНИКОВА – поетка, прозаїк. Народилась і мешкає в Лубнах на Полтавщині. Друкувалася в часописах “Бахмацький шлях”, “Вітчизна”, “Дніпро”, “Жінка”, “Криниця”, обласних і всеукраїнських газетах “Літературна Україна”, “Молодь України”, “Кримська світлиця”, “Зоря Полтавщини”, “Село Полтавське”, “Довір’я” та ін. Її твори увійшли до хрестоматії “Література рідного краю” (Лубни, 2000), антології поезії полтавських літераторів ХХ століття “Калинове гроно” (Полтава – Кременчук, 2004), колективних збірників “Сонячні перевесла” (Лубни, 2003), “Відлуння Василевого Різдва” (Полтава, 2004), “Біла альтанка” (Полтава, 2007), “Дзвінке перо Посулля” (Лубни, 2008), “Сяйво рідного слова” (Лубни, 2009), “Голодомор у першій столиці” (Харків, 2008). Окремими книгами видано збірки поезій “Втомилася мовчати...” (Полтава, 1997), новел і віршів “Розп’ята на двох хрестах” (Полтава, 1997), прози й поезії “Не всі ночі темні” (Полтава, 1998), поезії “В передчутті...” (Полтава, 2003), новел “У лабіринтах міста спокус” (Полтава, 2009) та роман “Афганський кут” (Київ, 2005). В альманасі “Єгупец” (№ 17) надруковано роман

“В яру згасаючих зірок” (Київ, 2007), а в часописі “Дніпро” (№№ 7, 8, 9) – роман “Обличчям до полум’я” (Київ, 2009).

Член Національної спілки письменників України з 1999 року. Лауреат премії імені Леоніда Бразова за 2008 рік. Лауреат X Всеукраїнського літературного фестивалю “Просто так”.

РУСОП’ЯТ

Старий Захар дивився на образи, які таліси в напівморозі покутя, і відчував, що по спині пробігає страх. Треба було б перехреститися, але околіла правиця не здіймалася. Вона почала всихати давно, тоді ще в Захара була смоляниста чуприна, сині очі, лискучі юхтові чоботи, однозарядна гвинтівка і меткий, як гадюка, шомпол. Ох і штука отой шомпол! А молодому червоноармійцеві – що іграшка, що зброя. Він тим шомполом куди тільки не штрикав: у копицю сіна, у стелю, в бурякову яму, в діжку з солоними огірками... Міг би й межі очі комусь штрикнути, але не наважувався, бо не вистачало кеби второпати, хто йому, сироті з далекого Сибіру, найбільший ворог. Іноді здавалося, що той таки дядько “куркуляка” з чорними порепаними руками, але бувало й таке, що начальник проздагону в чорній зачовганій шкірянці видавався ще більшим гадом.

Тоді якраз весна як сказала: вдарила приморозками, потім вчинила відлигу з квашнею, а коли вже запахло травичкою, сипонув сніг. Щоправда, сніг той за день – як корова язиком злизала.

Їхній продзагін орудував у селі під Полтавою. У першому ж дворі вигребли пів підводи зерна. Веселенькі ввалилися в другий двір.

– Захар! – крикнув начальник. – Смотри, под деревом земля іграєт. Пройді, пошуруй.

А сам приставив сяку-таку драбину до клуні й шарудить сіном.

Захар стояв посеред двору і вже було рушив до розлогої чорношкірої вишні, коли це з хати вигулькнув миршавий дідок, а за ним – дівча. Дідок, звісно, й доброго слова не вартий, а от дівча було таке гарнесеньке, юне й свіже, що тобі справжня веснянка.

Стоять обоє коло ганку і так дивляться на Захара, так дивляться – що, здається, зараз попадають навколішки чи того гірше – янголами безневинними здіймуться до неба. У діда руки тремтять, нижня губа буряковіє, очі сльозою наливаються... Тільки Захар більше на дівча зирить, бо таке ж воно ловке, як первоцвіт коло торішньої зжухлої трави.

– Ну чево там? – гукнув начальник із-за клуні.

– Сейчас посмотрю, – Захар йому.

Пішов до вишні, шурунув шомполом і вкляк, бо одразу напоровся на щось тверде – мабуть, дошками прикриті мішки.

Озирнувся. Дідок з дівчам одне до одного туляться, а очима його пасуть. Біле личко дівчини світиться, манить, тривожить...

“І як воно в такій глухомані могло народитися, – метикує собі Захар. – Дивина якась, їй-бо!”

– За-ха-р-р!

– Слишу! Нічого тут нет, товарищ начальник.

– А я нашол! Хороша фасолька, перший сорт. Немного, правда.

До самої ночі нишпорили по відрах, по клунях і горищах. Аж ухекалися. Ночувати вирішили в селі, хоч і страшнуватю, бо все витрясли, тільки й лишили людям – що озвірілі від безсилля душі та злість.

Народ ридав ридма, стогнав стоголосю, слав прокльони...

Продзагін розташувався в хаті-читальні. Вирішили чатувати по черзі всю ніч, щоб, бува, селяни не заскочили зненацька. Готували якусь там вечерю, втомлено перемовлялися, чаділи самокрутками, лаяли куркулів...

Захар, запихаючи до грубки жмутки хмизу, думав про дівча. Сяйво білого личка бентежило. В грудях у хлопця щось набухало, ворухилось, скімлило, потім все оте котилося по тілу і пекло немилосердно. Чи то від вогню, чи то від перезрілої плоті йому ставало шпарко, аж млосно...

– Ей, слішш, тут к тебе прішлі! – гукнув вартовий, прочинивши двері. – Іді же, а то сам розберусь – дівка сильно хороша.

Продзагонівці презирнулися, розтягуючи криві посмішки.

Дівча стояло під вікном і тремтіло, як листочок на вітрі.

– Ти чево? – запитав Захар і сам затремтів, намагаючись бути якомога лагіднішим.

– Я... Дідо казали, щоб... Ну, щоб ти зі мною... Якби не ти... Дідо бачили, що ти на мене дуже дивився. Якщо я тобі до вподоби, то там, в клуні, нікого немає...

Коли вони йшли до тієї клуні, Захарове серце тенькало так, що, здавалося, чув увесь

продзагін. Уже стільки років минуло, а він як згадає ту мить, то вже який старий та немічний, а в сухих грудях щось шеберхається, оживає, щоправда, тепер оте тепло народжується в грудях і там помирає. А тоді він насилу повернувся до хати-читальні, коли продзагін уже спав мертвецьким сном і, простягнувшись на голій лаві, ще довго відчував солод і судому... Заснув аж перед світанком і довго спав без сновидінь, та враз відчув страшний удар, яким хтось оперезав тіло так, наче розрубав навпіл. Скочив ошелешений і вкляк, бо поруч стояв начальник продзагону, тримаючи в руці шомпол, і крізь рідкі зуби сичав позмійному:

– Я думал, Захарка, шо ти такой русопят, каких свет не відивал, шо ти верой і правдой служиш советам, которіе тебя очеловечілі, а ти – твар продажная... Девкі тебе, сукін син, захотілось. Трі мешка зерна утаїл. Я сразу понял, чево ето малолетнее курвіще прішло. Ану ложі руки на стол, гадьониш... Ложі, говорю!

Шомпол злетів до стелі і впав на Захарову правицю, як блискавка. Хлопець застогнав. Рука повисла, як на шворці...

Перший по-весняному справжній дощ уперішив аж тоді, як продзагін рушив з села по квашні сільської дороги, ішли мовчки повз хати, які повростали в землю по самісінькі вікна, повз злощасну клуню, повз ловке простоволосе дівча, яке стояло навколішки під чорною-пречорною вишнею і, задерши голову, дивилося на свого миршавого дідка. А він теліпався на шворці і дивився на світ осклянілими очима. Дощ лив патьоками по білому дівочому личку, і ніхто не бачив сліз, не чув ридання.

– Старий дурак, – сказав командир, озирнувшись. – Чево ето он в петлю полез? Ми же его і пальцем не тронулі.

А молодий ще тоді Захар мовчки плентався позаду останньої підводи з підв'язаною до шиї рукою, і йому страшенно хотілося самому собі штрикнути шомполом межі очі...